

Indicator-Projecten op het gebied van internationalisering

-

Benaderingen, methoden en resultaten

Een rapport in het kader van het Europese
project “**I**ndicators for **M**apping & **P**rofilng
Internationalisation” (IMPI)

Auteurs:

Eric Beerkens

Uwe Brandenburg

Nico Evers

Adinda van Gaalen

Hannah Leichsenring

Vera Zimmermann

April 2010

Samenvatting

Dit document doet verslag van een onderzoek dat in het kader van het project „Indicators for Mapping and Profiling Internationalisation” is uitgevoerd. Het doel hiervan was het creëren van een volledig overzicht van indicatoren voor het benchmarken van de mate van internationalisering van een instelling. In dit rapport worden de eerste stappen in de ontwikkeling van een set van indicatoren en een toolbox beschreven waarmee deze instellingen deze indicatoren kunnen toepassen.

Hoger onderwijsinstellingen functioneren steeds vaker in een internationale omgeving wat de ontwikkeling van internationaliseringsstrategieën noodzakelijk maakt. In de laatste jaren kan er een verandering in het internationaliseringsproces waargenomen worden. Terwijl in het begin de internationalisering bepaalde basisfuncties van onderwijsinstellingen betrof, omvat zij vandaag de dag de instelling als geheel inclusief haar doelstellingen. De mate van internationalisering weerspiegelt zich niet alleen in het internationale karakter van onderwijs- en onderzoeksactiviteiten die door de betreffende instellingen worden gerealiseerd, maar ook in de financieringsbronnen van deze activiteiten, de kwaliteitszorgsystemen, het personeel, de studentenpopulatie etc.

De term "internationalisering" heeft betrekking op het proces waarmee een instelling internationaal wordt, de term "internationaliteit" heeft betrekking op hoe internationaal een instelling is op een bepaald moment (Brandenburg & Federkeil, 2007). Beide concepten zijn waardevol.

Drie met elkaar samenhangende ontwikkelingen veroorzaken de toegenomen vraag naar betere data over internationalisering en internationaliteit .

1. Met de verschuiving van een marginale naar een mainstream activiteit is Internationalisering een gecompliceerder en veelomvattender proces geworden. Op het moment is er niet alleen behoefte aan kwantitatieve indicatoren voor internationalisering, maar er is ook een stijgende vraag naar de kwalitatieve beoordeling van internationaliseringsprocessen.
2. Het ontstaan van een verantwoordingscultuur in het hoger onderwijs die gebaseerd is op evaluatie.

Vanwege de toename van de internationale concurrentie en het belang van rankings, hebben onderwijsinstellingen indicatoren nodig om zichzelf te profileren.

3. Het meten van internationalisering kan in drie basiselementen verdeeld worden: 1. Weten waar je instelling staat op het gebied van internationaliserings (het in kaart brengen), 2. onderzoek naar de waarde van de internationaliseringsmaatregelen (de evaluatie) en 3. het vaststellen van de identiteit van de organisatie (profilering), waardoor ambities van de instelling in het kader van de internationalisering aan interne en externe belanghebbenden kunnen worden getoond.

Hoewel men ervan uit gaat dat internationalisering van wezenlijk belang is om de kwaliteit van leeruitkomsten, de waarde op de arbeidsmarkt en de kwaliteit van onderzoek te verbeteren, laten de indicatoren waarover wij op dit moment beschikken het nog niet toe de mate van internationalisering van onderwijsinstellingen over de hele wereld met elkaar te vergelijken.

In dit rapport wordt in het kort de methodologie geschetst die toegepast wordt bij de identificatie, de keuze en de analyse van potentiële indicatoren van internationalisering. Een overzicht wordt gegeven van eerdere projecten en studies die gerelateerd zijn aan indicatoren voor internationalisering om een maximale input mogelijk te maken. Het rapport bevat een overzicht van meer dan dertig bestaande tools evenals de initiatiefnemende organisatie, het land en het jaar van publicatie.

Veel van de tools genoemd in het rapport zijn ontstaan op basis van eerder ontwikkelde instrumenten. Daarom is voor het samenstellen van de lijst van IMPI indicatoren een selectie van instrumenten gebruikt. Bovendien zijn de andere instrumenten nagelopen op mogelijke overlap. Gekozen is voor de instrumenten ontwikkeld door het CHE, de Nuffic, de Vlaamse Bologna Expert, het IQRP, de SIU en de DAAD. Hieraan toegevoegd is input vanuit Perspektywy, gebaseerd op rankings, vanuit Campus France, afgeleid uit de Charter for French Government Foreign Scholars, en tenslotte vanuit de indicatoren die door ASCUN ontwikkeld werden.

Andere tools werden nauwkeuriger bestudeerd om methodologische redenen. In het rapport wordt een overzicht van belangrijke kenmerken van de groepen van indicatoren gegeven, waaronder elementen van het internationaliseringsproces (input en output gegevens alsmede resultaten), soorten activiteiten (bijv. strategieën, onderwijsprogramma's, studenten, personeel of onderzoek). Er wordt tevens ingegaan op de toepassingsdoeleinden van indicatoren (zelfevaluatie, benchmarking, classificaties, rankings) en het niveau waarop deze metingen worden gedaan (bijv. het programma of de instelling). Tenslotte beschrijft het rapport welk type informatie (bijv. kennis en beoordelingen van experts of de evaluatie door belanghebbenden) noodzakelijk is om de indicatoren te meten; er wordt ook beschreven op welke wijze deze informatie verzameld wordt (enquêtes, institutionele dataverzameling, peer reviews, panelbezoeken of dataverzameling uit externe databases zoals (inter-)nationale bureaus voor de statistiek). Uiteindelijk spelen instellingen zelf de belangrijkste rol in de verzameling van voldoende data om tot een uitgebreide evaluatie van hun internationaliseringsactiviteiten te komen.

Aan het rapport zijn eveneens ervaringen toegevoegd die in het kader van eerdere projecten door onze kernpartners verzameld zijn, maar ook in het kader van lopende initiatieven zoals de Feasibility Study for the International Assessment of Higher Education Learning Outcomes (AHELO), het certificaat van het Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, het onderzoeksproject U-MAP met het doel een Europese classificatie van hoger onderwijs instellingen te ontwikkelen en de Erasmus Mobility Quality Tools (EMQT). Elk van deze projecten moet de balans zien te vinden tussen alomvattendheid, bruikbaarheid en flexibiliteit, wat tevens één van de grootste uitdagingen van het IMPI project is.

Uitgever:
CHE Consult GmbH
Verler Str. 6
D-33332 Gütersloh

Tel.: +49 (0) 5241 / 21179-71
Fax: +49 (0) 5241/ 21179-52
Internet: www.che-consult.de

ISBN 978-3-941927-03-2

Dit project is mede gefinancierd met steun van de Europese Commissie. De inhoud van deze website geven uitsluitend de meningen van haar auteur weer. De Commissie is niet aansprakelijk voor het gebruik van informatie dat door derden op deze website is geplaatst.